

Υπόθεση SG/E/2021/12

Υπόθεση SG/E/2021/15

Υπόθεση SG/E/2021/17

ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΜΕΤΡΑ (Ελλάδα)

ΕΚΘΕΣΗ ΑΡΧΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

14 Δεκεμβρίου 2021





Έκθεση Αρχικής Αξιολόγησης για τις υποθέσεις

SG/E/2021/12,
SG/E/2021/15 και
SG/E/2021/17

Εμπιστευτική καταγγελία¹

Όχι

Εξωτερική διανομή

Καταγγέλλοντες
Φορέας υλοποίησης

Εσωτερική διανομή

Διευθύνουσα Επιτροπή
Γενική Γραμματέας
Γενικός Επιθεωρητής
Αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΤΕπ

Αποποίηση ευθύνης

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στις πληροφορίες που ήταν διαθέσιμες στον Μηχανισμό Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ έως τις 11 Νοεμβρίου 2021.

Η έκθεση μεταφράζεται και στην ελληνική γλώσσα. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ των κειμένων στις δύο γλώσσες, υπερισχύει το αγγλικό κείμενο.

¹ Οι καταγγελίες θεωρούνται μη εμπιστευτικές, καθώς οι καταγγέλλοντες δεν δήλωσαν το αντίθετο (σύμφωνα με την παράγραφο 4.6 της Πολιτικής Διαχείρισης Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ).

Ο Μηχανισμός Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ

Ο Μηχανισμός Καταγγελιών του Ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ-ΜΚ) είναι ένα εργαλείο που επιτρέπει την επίλυση διαφορών σε περίπτωση που οποιοδήποτε μέλος του κοινού θεωρεί ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) μπορεί να έχει διαπράξει σφάλμα, δηλαδή τελέσει πράξη κακοδιοίκησης. Ο ΕΤΕπ-ΜΚ δεν είναι μηχανισμός νομικού εξαναγκασμού και δεν υποκαθιστά την κρίση των αρμόδιων δικαστικών αρχών.

Κακοδιοίκηση σημαίνει ανεπαρκής ή πλημμελής διοίκηση. Περίπτωση κακοδιοίκησης συντρέχει όταν η ΕΤΕπ δεν ενεργεί σύμφωνα με δεσμευτικό κανόνα ή δεσμευτική αρχή, συμπεριλαμβανομένων των δικών της πολιτικών, προτύπων και διαδικασιών. Η έννοια της κακοδιοίκησης συμπεριλαμβάνει τη μη συμμόρφωση της ΕΤΕπ προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισχύουσα νομοθεσία ή τις αρχές της χρηστής διοίκησης. Η κακοδιοίκηση μπορεί να σχετίζεται με αποφάσεις, ενέργειες ή παραλείψεις του Ομίλου ΕΤΕπ. Μπορεί να αφορά, μεταξύ άλλων, τις περιβαλλοντικές ή κοινωνικές επιπτώσεις των έργων και των δραστηριοτήτων της ΕΤΕπ.

Ένας από τους κύριους σκοπούς του ΕΤΕπ-ΜΚ είναι να διασφαλίζει το δικαίωμα ακρόασης και το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον ΕΤΕπ-ΜΚ, μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα: <https://www.eib.org/en/about/accountability/complaints/index.htm>.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

| | |
|--|-----|
| Ο Μηχανισμός Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ | ii |
| Περιεχόμενα | iii |
| Γλωσσάριο | iv |
| Περίληψη | 1 |
| 1 Γενικές πληροφορίες | 2 |
| 2 Καταγγελίες | 3 |
| 3 Πραγματοποιηθείσες εργασίες | 7 |
| 4 Επόμενες ενέργειες | 9 |

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

| | |
|----------|---|
| ΟΚΠ | Οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών |
| Επιτροπή | Ευρωπαϊκή Επιτροπή |
| ΕΠΕ | Εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων |
| ΕΤΕπ | Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων |
| ΕΤΕπ-ΜΚ | Τμήμα Μηχανισμού Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ |
| ΔΠΚΔ | Δελτίο Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Δεδομένων |
| ΕΕ | Ευρωπαϊκή Ένωση |
| ΑΠΥ | Αντιπλημμυρικό υποέργο |
| ΥΥΜ | Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών |
| ΥΟ | Υπουργείο Οικονομικών |
| ΜΚΟ | Μη κυβερνητική οργάνωση |
| ΜΤΠ | Μη τεχνική περίληψη |
| Υποέργο | Αντιπλημμυρικά μέτρα που υλοποιούνται στην υδρολογική λεκάνη του ρέματος Ερασίνου / ΑΠΥ Ερασίνου |
| ΣΠΕ | Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση |
| WFD | Οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα) |

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τον Ιούλιο και τον Σεπτέμβριο του 2021, ο Μηχανισμός Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ (ΕΤΕπ-ΜΚ) έλαβε τρεις καταγγελίες σχετικά με μια συνιστώσα του έργου «Αντιπλημμυρικά μέτρα» που υλοποιείται στην υδρολογική λεκάνη του ρέματος Ερασίνου στην περιφέρεια Αττικής στην Ελλάδα (εφεξής το υποέργο ή το ΑΠΥ Ερασίνου). Οι καταγγέλλοντες είναι ένας ιδιώτης και διάφορες περιβαλλοντικές ΜΚΟ/οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών: ΟΖΟΝ ΜΚΟ, Πρωτοβουλία για την προστασία του Ερασίνου, Φορείς και Κινήσεις για την Προστασία των Ρεμάτων – ΡεμΑττική, και Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Μετά την διαπίστωση του παραδεκτού των καταγγελιών, σύμφωνα με την παράγραφο 2.2 των Διαδικασιών του ΕΤΕπ-ΜΚ, ο ΕΤΕπ-ΜΚ προέβη σε αρχική αξιολόγηση. Στόχος της αρχικής αξιολόγησης είναι να αποσαφηνιστούν οι ανησυχίες που εκφράζονται από τους καταγγέλλοντες, να κατανοηθεί η θέση τους, να γίνει αντιληπτή η εγκυρότητα των εκπεφρασμένων ανησυχιών και να προσδιοριστεί κατά πόσον είναι αναγκαίες και/ή δυνατές περαιτέρω ενέργειες από την πλευρά του ΕΤΕπ-ΜΚ (έρευνα, έλεγχος συμμόρφωσης ή διαμεσολάβηση μεταξύ των μερών) για την αντιμετώπιση της καταγγελίας ή την επίλυση των ζητημάτων που γεγείρει ο καταγγέλλων.

Με βάση την αρχική αξιολόγηση και λόγω της τεχνικής φύσης των ανησυχιών που εκφράζονται (σε σχέση με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και τη μη συμμόρφωση με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία), ο ΕΤΕπ-ΜΚ κρίνει σκόπιμο να διενεργηθεί έλεγχος συμμόρφωσης των αιτιάσεων σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα.

| Αιτίαση | Περιγραφή της αιτίασης |
|-----------|--|
| Αιτίαση 1 | Μη συμμόρφωση του υποέργου στον Ερασίνο με την εθνική νομοθεσία: εσφαλμένη κατηγοριοποίηση των προστατευόμενων περιοχών, μη συμμόρφωση με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, αδυναμία αξιολόγησης των επιπτώσεων σε ένα ενδημικό και προστατευόμενο είδος ψαριού, καταβολή αποζημιώσεων για μετεγκατάσταση και έναρξη εργασιών πριν από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος για την οριοθέτηση του Ερασίνου. |
| Αιτίαση 2 | Μη συμμόρφωση του υποέργου στον Ερασίνο με την ευρωπαϊκή νομοθεσία: κυρίως με την οδηγία ΕΠΕ (μεταξύ άλλων, πλημμελής ανάλυση εναλλακτικών λύσεων, ελλείψεις στα δεδομένα και στην έκθεση ΕΠΕ, μη καθορισμός κατάλληλων μέτρων μετριασμού και αντιστάθμισης), με την οδηγία για τους οικοτόπους (π.χ. δεν καθορίστηκαν κατάλληλοι στόχοι διατήρησης για την περιοχή και δεν διενεργήθηκε δέουσα εκτίμηση σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία), με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα και την οδηγία για τις πλημμύρες. |
| Αιτίαση 3 | Αδυναμία της ΕΤΕπ να αξιολογήσει επαρκώς το υποέργο και να συμμορφωθεί με τα δικά της περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα και με λοιπές δεσμεύσεις της στον τομέα του περιβάλλοντος (π.χ. το ΔΠΚΔ περιέχει ορισμένες πληροφορίες που είναι λανθασμένες και/ή δεν ισχύουν για το ΑΠΥ Ερασίνου). |

Οι καταγγέλλοντες απαιτούν την απόσυρση της χρηματοδότησης της ΕΤΕπ από το εν λόγω υποέργο και την εκ νέου διάθεση των πόρων σε άλλα επιλέξιμα έργα στην Ελλάδα.

Σύμφωνα με την παράγραφο 4.3.7 της Πολιτικής Διαχείρισης Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ, ο ΕΤΕπ-ΜΚ δεν επιλαμβάνεται καταγγελιών για απαγορευμένες συμπεριφορές. Ως εκ τούτου, η αιτίαση σχετικά με παράνομες πληρωμές για απαλλοτριώσεις που απαιτούνται για την υλοποίηση του υποέργου διαβιβάστηκε στις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΤΕπ.

Στο πλαίσιο του ελέγχου συμμόρφωσης θα αξιολογηθούν οι αιτιάσεις των καταγγελλόντων –όπως αυτές προσδιορίζονται στην παρούσα Έκθεση Αρχικής Αξιολόγησης– ως προς το ενδεχόμενο κακοδιοίκησης από πλευράς της Τράπεζας, καθώς και τα έγγραφα τεκμηρίωσης του έργου και η άσκηση της δέουσας επιμέλειας κατά την αξιολόγηση και την παρακολούθηση που διενεργεί η Τράπεζα. Το αποτέλεσμα του ελέγχου συμμόρφωσης θα γνωστοποιηθεί στους καταγγέλλοντες με την Έκθεση Πορισμάτων του ΕΤΕπ-ΜΚ.

1 ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

1.1 Περιγραφή του έργου

- 1.1.1 Στις 21 Ιουνίου 2019, το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΤΕπ ενέκρινε χρηματοδότηση επενδυτικού προγράμματος το οποίο περιελάμβανε διάφορα αντιπλημμυρικά υποέργα στην Ελλάδα ύψους έως 150 εκατ. ευρώ². Το έργο περιλαμβάνει 10 αντιπλημμυρικά υποέργα (ΑΠΥ) στις περιφέρειες της Αττικής, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Πελοποννήσου. Το έργο εντάσσεται στην επενδυτική προτεραιότητα «Εφαρμογή στρατηγικών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την πρόληψη και διαχείριση φυσικών καταστροφών» στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη» και συγχρηματοδοτείται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της ΕΕ, τον εθνικό προϋπολογισμό και ένα δάνειο από την Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης (CEB).
- 1.1.2 Ο δανειολήπτης του έργου είναι η Ελληνική Δημοκρατία μέσω του Υπουργείου Οικονομικών και φορέας υλοποίησης είναι το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών / Διεύθυνση Αντιπλημμυρικών και Εγγειοβελτιωτικών Έργων (Δ19) (εφεξής ο φορέας υλοποίησης).
- 1.1.3 Το υποέργο³, το οποίο αποτελεί το αντικείμενο των καταγγελιών και της παρούσας Έκθεσης Αρχικής Αξιολόγησης, αφορά εργασίες αποκατάστασης για την ενίσχυση της υδραυλικής δυναμικότητας του ρέματος Ερασίνου (εφεξής το υποέργο ή το ΑΠΥ Ερασίνου) και περιλαμβάνει:
- Τη διεύρυνση του ρέματος Ερασίνου και την ενίσχυση της όχθης και της κοίτης του·
 - Την κατασκευή λεκάνης συγκράτησης· και
 - Όλες τις σχετικές τεχνικές υποδομές για την είσοδο, την έξοδο και τη διάβαση των υπαρχόντων οδικών κόμβων.
- 1.1.4 Το υποέργο βρίσκεται στην περιφέρεια της Αττικής, νότια του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών, εντός της λεκάνης απορροής του ρέματος Ερασίνου (βλ. εικόνα παρακάτω). Το υποέργο επίσης βρίσκεται εντός προστατευόμενης περιοχής, λόγω της ύπαρξης εκεί αρχαιολογικών χώρων.
- 1.1.5 Τον Σεπτέμβριο του 2019 υπογράφηκε η σύμβαση χρηματοδότησης για το σύνολο του έργου μεταξύ της ΕΤΕπ και της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Εικόνα 1: Τοποθεσία υποέργου⁴



² Η περιγραφή του έργου διατίθεται στην ακόλουθη σελίδα του δικτυακού τόπου της ΕΤΕπ [εδώ](#).

³ Ένα από τα 10 αντιπλημμυρικά υποέργα που αναφέρονται στην παράγραφο 1.1.1.

⁴ Η περιοχή του έργου απεικονίζεται με μπλε χρώμα και εκτείνεται κατά μήκος του ρέματος Ερασίνου έως τις εκβολές του στον κόλπο της Βραυρώνας. Τα δύο τρίτα του έργου θα λάβουν χώρα εντός της περιοχής του δικτύου Natura 2000 Βραυρώνα - Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη (GR3000004) [N2K_GR3000004_dataforms \(europa.eu\)](#).

2 ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΕΣ

2.1 Επισκόπηση των καταγγελιών

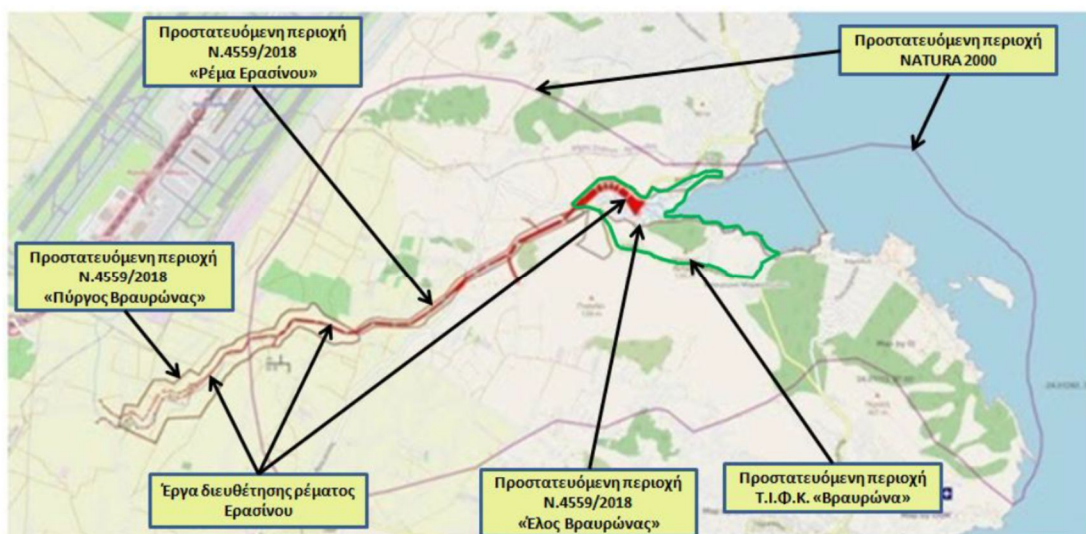
2.1.1 Το Τμήμα Μηχανισμού Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ (εφεξής: ΕΤΕπ-ΜΚ) έλαβε τρεις καταγγελίες: δύο εξ αυτών υποβλήθηκαν από ΜΚΟ/ΟΚΠ και μία από ιδιώτη. Και οι τρεις καταγγελίες προέβλαν ζητήματα και ανησυχίες σχετικά με το υποέργο όπως περιγράφεται ανωτέρω. Οι τρεις καταγγελίες ομαδοποιούνται στην παρούσα Έκθεση, καθώς οι αιτιάσεις και οι ισχυρισμοί ως έναν μεγάλο βαθμό αλληλεπικαλύπτονται. Λεπτομερής περιγραφή κάθε καταγγελίας παρέχεται κατωτέρω⁵. Οι καταγγελίες υποβλήθηκαν τις ακόλουθες ημερομηνίες και καταχωρήθηκαν ως εξής:

- 10 Ιουλίου 2021 (SG/E/2021/12)
- 23 Ιουλίου 2021 (SG/E/2021/15)
- 21 Σεπτεμβρίου 2021 (SG/E/2021/17)⁶.

2.1.2 Καταγγελία SG/E/2021/12:

- Οι καταγγέλλοντες ισχυρίζονται ότι το υποέργο στο ρέμα Ερασίνου θα έχει σημαντικές και ανεπανόρθωτες αρνητικές επιπτώσεις σε μια περιοχή ιδιαίτερης περιβαλλοντικής σημασίας, η οποία εντάσσεται σε τρία διαφορετικά καθεστώτα προστασίας.
- Στον χάρτη που ακολουθεί απεικονίζεται η τοποθεσία του ΑΠΥ Ερασίνου (με κόκκινες γραμμές) και οι προστατευόμενες ζώνες όπως παρουσιάζονται από τους καταγγέλλοντες.

Εικόνα 2: Η τοποθεσία και τα καθεστώτα προστασίας που ισχύουν για το υποέργο⁷



- Οι καταγγέλλοντες ισχυρίζονται ότι το ΑΠΥ Ερασίνο υλοποιείται εντός της περιοχής του υδροτόπου που προστατεύεται από τον νόμο 4559/2018 από το 2018. Σύμφωνα με την καταγγελία, ο νόμος 4559/2018 άλλαξε το περιβαλλοντικό καθεστώς της περιοχής σε απολύτως προστατευόμενη περιοχή, γεγονός που καθιστά την Εκτίμηση Περιβαλλοντικών

⁵ Η περιγραφή των καταγγελιών βασίζεται στις αρχικές υποβολές στον ΕΤΕπ-ΜΚ, καθώς και σε οποιαδήποτε πρόσθετη πληροφορία και/ή έγγραφο τεκμηρίωσης μεταβιβάστηκε από τους καταγγέλλοντες κατά τη διάρκεια των τηλεφωνικών συνομιλιών με αυτούς και/ή μέσω email.

⁶ Η καταγγελία αρχικά απεστάλη στο γραφείο της ΕΤΕπ στην Αθήνα στις 17 Μαΐου 2021 και προωθήθηκε από τον καταγγέλλοντα απευθείας στον ΕΤΕπ-ΜΚ τον Σεπτέμβριο του 2021.

⁷ Στην εικόνα, που παρασχέθηκε από τους καταγγέλλοντες, αποτυπώνεται ο συνδυασμός των διαφορετικών καθεστώτων προστασίας που ισχύουν. Με την πράσινη γραμμή επισημαίνονται τα όρια του Τοπίου Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλους/ΤΙΦΚ «Βραυρώνα» (κωδικός ΑΤ2010018), με τη μοβ γραμμή τα όρια της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (κωδικός Natura 2000 GR3000004, Βραυρώνα - Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη), με την καφέ γραμμή οι προστατευόμενες περιοχές δυνάμει του νόμου 4559/2018 και με την κόκκινη γραμμή τα έργα που έχουν προγραμματιστεί για τη διευθέτηση του ρέματος Ερασίνο.

Επιπτώσεων (ΕΠΕ) και την Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων του κατόντη τμήματος του υποέργου (2017) μη επίκαιρες.

- Οι καταγγέλλοντες επισημαίνουν ότι ο νόμος 4559/2018 οριοθέτησε τα τρία τμήματα υδροτόπου στο ρέμα Ερασίνου, δηλ. περιοχές στις οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 54: «μέχρι την οριοθέτησή τους σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3937/2011 (άρθρο 60), απαγορεύεται η δόμηση, η επιχωμάτωση, η άσκηση οχλουσών δραστηριοτήτων και κάθε δραστηριότητα που υποβαθμίζει την οικολογική κατάστασή τους, καθώς και η έκδοση αδειών δόμησης».
- Τον Φεβρουάριο του 2021, οι καταγγέλλοντες διαπίστωσαν ότι ο ανάδοχος είχε ήδη προβεί σε «σαρωτικές εκσκαφές και αποψιλώσεις» της κοίτης του ποταμού εντός του προστατευόμενου υδροτόπου «Πύργος Βραυρώνας» σε έκταση 30.000 μ², γεγονός το οποίο κατά τη γνώμη τους συνιστά παραβίαση της εθνικής και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Εκείνη την περίοδο δεν είχε εκδοθεί ακόμη το προεδρικό διάταγμα για την οριοθέτηση του ρέματος⁸ και δεν υπήρχε καμία αρχαιολογική επίβλεψη των εργασιών, δηλ. προσωπικό από την Εφορία Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής⁹.
- Οι καταγγέλλοντες θεωρούν ότι δεν έγινε αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων στην περιοχή Natura 2000 και, κατά συνέπεια, «δεν έχουν ληφθεί σοβαρά αντισταθμιστικά μέτρα ή μέτρα προστασίας της βιοποικιλότητας [...]». Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων δεν εξετάστηκαν ανησυχίες που έχουν διατυπωθεί σε γνώμες εμπειρογνομόνων. Παραδείγματος χάριν όσον αφορά τις επιπτώσεις στο απειλούμενο ενδημικό Αττικόψαρο¹⁰: «μέχρι και στην τελευταία μελέτη για την ανανέωση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) των έργων διευθέτησης ρέματος Ερασίνου από την εκβολή του μέχρι κατόντη των έργων της Αττικής Οδού (φράγμα ανάσχεσης), ΔΑΕΕ, 2017, η περιοχή αναφέρεται εσφαλμένα ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας για την Ορνιθοπανίδα και όχι ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης, με αποτέλεσμα στην Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση¹¹ που τη συνοδεύει, [...] η βαρύτητα να δίνεται στις επιπτώσεις του έργου στα είδη ορνιθοπανίδας, που απαντώνται στην περιοχή και όχι στα είδη του Παραρτήματος II της Οδηγίας των Οικοτόπων στα οποία ανήκει και το Αττικόψαρο».
- Οι καταγγέλλοντες ισχυρίζονται ότι η έκθεση και η διαδικασία της ΕΠΕ είναι ανεπαρκείς και δεν συμμορφώνονται με τις οδηγίες ΕΠΕ¹², λόγω πλημμελούς ανάλυσης και περιγραφής εναλλακτικών λύσεων, σφαλμάτων και αντιφατικών πληροφοριών, ελλείψεων στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στην ΕΠΕ (ιδίως όσον αφορά την καταγραφή των ειδών και τη μελέτη για τη βιοποικιλότητα και τα απειλούμενα είδη) και μη καθορισμού κατάλληλων μέτρων μετριασμού και αντιστάθμισης, μεταξύ άλλων.
- Οι καταγγέλλοντες ισχυρίζονται ότι το ΑΠΥ Ερασίνου δεν συνάδει με τους στόχους της οδηγίας-πλαίσιο για τα ύδατα¹³. Τα βασικά επιχειρήματα που προβάλλονται είναι ότι η περιοχή εκτέλεσης του έργου δεν έχει σημαντικό ιστορικό πλημμυρών και δεν περιλαμβάνει οικιστικές περιοχές ή περιοχές σημαντικής οικονομικής δραστηριότητας. Αμφισβητούν τον δηλωθέντα στόχο του υποέργου για την αντιπλημμυρική προστασία του αρχαιολογικού χώρου της Βραυρώνας και ισχυρίζονται ότι το πραγματικό κίνητρο βασίζεται σε οικονομικά συμφέροντα.
- Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, το Δελτίο Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Δεδομένων (ΔΠΚΔ) της ΕΤΕπ¹⁴ περιλαμβάνει κάποιες δηλώσεις που δεν είναι ορθές όσον αφορά το ΑΠΥ Ερασίνου. Οι καταγγελλόμενες εσφαλμένες πληροφορίες που έχουν δημοσιευθεί από

⁸ Το προεδρικό διάταγμα για την οριοθέτηση του Ερασίνου εκδόθηκε στις 6 Αυγούστου 2021 και δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ 518). Η υπ' αριθ. 5/2020 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας που απορρίπτει αίτηση ακύρωσης της περίληψης της διακήρυξης του έργου με τίτλο «Διευθέτηση του ρέματος Ερασίνου Ανατολικής Αττικής» είχε επανεπιβεβαιώσει την απαίτηση για ένα τέτοιο διάταγμα.

⁹ Σημειώνεται ότι οι περιβαλλοντικές οργανώσεις και πρωτοβουλίες πολιτών προέβησαν σε αναφορά των παράνομων εργασιών στα γραφεία της Εισαγγελίας Περιβάλλοντος τον Μάρτιο του 2021, η οποία δεν έχει εξετάσει ακόμη το ζήτημα.

¹⁰ *Pelagus marathonicus* (Ia).

¹¹ Η ΕΠΕ διενεργείται σύμφωνα με τον νόμο 4014/2011 «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων...», ΦΕΚ 209/Α/21-0-2011, όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο 4685/20.

¹² Οδηγία 2014/52/ΕΕ της 16ης Απριλίου 2014 που τροποποιεί την οδηγία 2011/92/ΕΕ, καθώς και η ίδια η οδηγία 2011/92/ΕΕ.

¹³ Οδηγία 2000/60/ΕΚ για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων (WFD).

¹⁴ Διατίθεται [εδώ](#).

την ΕΤΕπ στο ΔΠΚΔ (π.χ. αναφορά στην απουσία σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον) οφείλονται κυρίως σε ελλείψεις στην έκθεση και τις διαδικασίες της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και στη διαδικασία διαβούλευσης και διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη όπως παρουσιάζονται ανωτέρω.

- Ο καταγγέλλων προβάλλει την αιτίαση ότι η ΕΤΕπ δεν συμμορφώνεται με τις δημόσιες δεσμεύσεις και πολιτικές της, εκ των οποίων τη Δήλωση Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Αρχών και Προτύπων της ΕΤΕπ, τους στόχους της όσον αφορά τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων. Σύμφωνα με τους καταγγέλλοντες, το υποέργο στον Ερασίνο δεν συνάδει με την κατεύθυνση της στρατηγικής της ΕΕ για την βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030.

2.1.3 Καταγγελία SG/E/2021/15:

- Ο καταγγέλλων αναφέρει ότι η περιοχή κατά μήκος του ρέματος Ερασίνου προστατεύεται από την εθνική νομοθεσία¹⁵ ενάντια σε οποιαδήποτε ανθρώπινη παρέμβαση. Σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, στην περιοχή έχουν ήδη ξεκινήσει εργασίες μεγάλης κλίμακας χωρίς έγγραφη αδειοδότηση από τα αρμόδια υπουργεία και χωρίς προεδρικό διάταγμα που να οριοθετεί το ρέμα, όπως απαιτείται από την ελληνική νομοθεσία. Επιπλέον, ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι δεν έχει ληφθεί έγκριση από την Εφορία Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής, όπως προβλέπεται από τον νόμο.
- Ο καταγγέλλων σημειώνει ότι η περιοχή του Ερασίνου εντάσσεται στο δίκτυο Natura 2000. Το ΑΠΥ Ερασίνου βρίσκεται δίπλα στον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο της Βραυρώνας, καθώς και στον ναό της Βραυρωνίας Αρτέμιδος. Ο καταγγέλλων αμφισβητεί περαιτέρω την ανάγκη για το υποέργο, καθώς ισχυρίζεται ότι η περιοχή είναι αραιοκατοικημένη με περιορισμένη αγροτική δραστηριότητα. Ο καταγγέλλων θεωρεί ότι το κίνητρο για την υλοποίηση του υποέργου είναι η οικονομική ανάπτυξη, η οποία θα μεταμορφώσει την προστατευόμενη περιοχή που ήδη υφίσταται περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε «...αστικού τύπου, με αποτέλεσμα να επιτρέπεται η οικοδόμηση κατοικιών....».
- Σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, το ΔΠΚΔ περιέχει εσφαλμένες και αντιφατικές δηλώσεις (π.χ. σε σχέση με το ευρύ φάσμα του διαλόγου με τα ενδιαφερόμενα μέρη, τα κοινωνικά οφέλη όπως η προστασία της ζωής, τα μέτρα μετριασμού με έμφαση στη διατήρηση και ενίσχυση της φυσικής βλάστησης, καθώς και με το ότι οι εργασίες έχουν ελάχιστες αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις) σχετικά με το υποέργο στον Ερασίνο.
- Τέλος, ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι καταβλήθηκαν ποσά για μετεγκατάσταση στην περιοχή, ενώ έως σήμερα κανείς δεν χρειάστηκε να μετεγκατασταθεί εξαιτίας του ΑΠΥ Ερασίνο. Επιπλέον, τα νοικοκυριά που δικαιούνται αποζημίωση δεν θα μπορούσαν να είναι γνωστά πριν από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος που οριοθετεί την περιοχή και για τους σκοπούς απαλλοτριώσεων.

2.1.4 Καταγγελία SG/E/2021/17:

- Ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι η προγραμματισμένη κατασκευή του φράγματος και ο προγραμματισμένος εγκιβωτισμός περίπου 9 χιλιομέτρων του ρέματος θα υποβαθμίσουν και θα καταστρέψουν τον φυσικό οικότοπο εντός της προστατευόμενης περιοχής του δικτύου Natura 2000¹⁶ και θα έχουν επιπτώσεις σε προστατευόμενα είδη της πανίδας, ιδίως στο ενδημικό Απικόψαρο¹⁷. Το εν λόγω είδος απειλείται με εξαφάνιση σε αυτήν την περιοχή και, σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, περιλαμβάνεται στο Παράρτημα II της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ και θεωρείται «Κινδυνεύον» σύμφωνα με το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων στην Ελλάδα. Σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, η ΕΠΕ και η δέουσα εκτίμηση, καθώς και η παράταση της ισχύος της, δεν περιλαμβάνει μελέτη των επιπτώσεων στο ενδημικό είδος ψαριού.
- Ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι το υποέργο δεν συμμορφώνεται με την εθνική νομοθεσία για την προστασία των υγροτόπων¹⁸ και επισημαίνει το γεγονός ότι πριν από την έναρξη οποιωνδήποτε εργασιών απαιτείται προεδρικό διάταγμα που οριοθετεί το ρέμα. Αντίθετα

¹⁵ Νόμος 4559/2018 και Προεδρικό Διάταγμα 199/2003.

¹⁶ Δίκτυο Natura 2000 GR3000004/Βραυρώνα - Παράκτια Θαλάσσια Ζώνη.

¹⁷ *Pelagus marathonicus* (lat).

¹⁸ Νόμος 4258/2014 - ΦΕΚ Α/94/14.4.2014 και νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας 5/2020, παράγραφοι 8 και 12.

προς αυτήν την απαίτηση, προτού εκδοθεί αυτό το διάταγμα έγιναν απαλλοτριώσεις παραρεμάτων εκτάσεων και καταβλήθηκαν αποζημιώσεις, υπογράφηκε σύμβαση μεταξύ του αναδόχου και του Υπουργείου Μεταφορών και Υποδομών και ξεκίνησαν εκσκαφές και εργασίες σε υγροτοπικές και προστατευόμενες εκτάσεις. Επιπλέον, ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι το έργο εκτελείται χωρίς την επίβλεψη της Εφορίας Αρχαιοτήτων Ανατολικής Αττικής, παρόλο που το μεγαλύτερο τμήμα του ΑΠΥ Ερασίνου προβλέπεται να υλοποιηθεί σε περιοχή υψηλού αρχαιολογικού ενδιαφέροντος.

- Ο καταγγέλλων ισχυρίζεται ότι το υποέργο παραβιάζει τα ακόλουθα στοιχεία της νομοθεσίας της ΕΕ:

- Την απαίτηση της οδηγίας για τους οικοτόπους σχετικά με τον καθορισμό στόχων διατήρησης για τη συγκεκριμένη περιοχή προκειμένου να διενεργηθεί η αξιολόγηση Natura 2000. Ο καταγγέλλων θεωρεί ότι οι ελληνικές αρχές δεν έχουν ακόμη καθορίσει αυτούς τους στόχους· κατά συνέπεια, δεν ήταν εφικτή η δέουσα εκτίμηση των επιπτώσεων του ΑΠΥ Ερασίνου στην περιοχή σύμφωνα με τους στόχους διατήρησης¹⁹.
- Ο καταγγέλλων θεωρεί ότι η ΕΠΕ και η δέουσα εκτίμηση της προστατευόμενης περιοχής είναι τεχνικά ανεπαρκείς και ότι τα συμπεράσματα που εξάγονται δεν βασίζονται επαρκώς στα διαθέσιμα στοιχεία και τα γεγονότα. Σύμφωνα με τον καταγγέλλοντα, το υποέργο θα προκαλέσει ανεπανόρθωτες ζημιές σε προστατευόμενους οικοτόπους εντός της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης.
- Ο καταγγέλλων αναφέρει ότι το σκεπτικό του υποέργου δεν είναι επίκαιρο και δεν συνάδει με την τρέχουσα στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030, η οποία αποσκοπεί στην προστασία και την αποκατάσταση των υγροτόπων.
- Προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι η μελέτη υδραυλικής οριοθέτησης/διευθέτησης και η ΕΠΕ δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη άλλα πιθανά μέτρα που περιγράφονται στην οδηγία ΕΠΕ²⁰, π.χ. την πιθανότητα αλλαγής της θέσης οικοδομημάτων, την επίδραση πιθανών νέων αντιπλημμυρικών έργων στο ανάντη τμήμα της λεκάνης κ.λπ.
- Στην περιοχή δεν έχουν καταγραφεί ιστορικές πλημμύρες βάσει των σχεδίων διαχείρισης κινδύνων πλημμύρας των λεκανών απορροής ποταμών του υδατικού διαμερίσματος Αττικής. Οι καταγγέλλοντες ισχυρίζονται ότι το ΑΠΥ Ερασίνου βρίσκεται εκτός κατοικημένης περιοχής και τα οικονομικά και κοινωνικά του οφέλη έχουν μεγαλοποιηθεί. Η ανάγκη για τα συγκεκριμένα αντιπλημμυρικά μέτρα δεν καταδεικνύεται επαρκώς (δεν υπάρχει κατάλληλη εκτίμηση του κινδύνου πλημμυρών, καμία εκτίμηση του συνολικού κόστους της υπερχειλίσης ανά περιοχή και καμία ανάλυση κόστους-οφέλους για το εν λόγω υποέργο). Δεν πληρούνταν οι βασικές προϋποθέσεις της οδηγίας για τις πλημμύρες όσον αφορά την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας.

2.1.5 Και οι τρεις καταγγελίες ζητούν από την ΕΤΕπ να αποσύρει τη χρηματοδότησή της από το υποέργο στον Ερασίνο και να διαθέσει τα χρήματα σε περιοχές στην Ελλάδα που έχουν πραγματική ανάγκη για αντιπλημμυρικά μέτρα.

¹⁹ Άρθρο 6 της οδηγίας για τους οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ).

²⁰ Οδηγία 2007/60/ΕΚ.

3 ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

3.1 Ισχύον κανονιστικό πλαίσιο

- 3.1.1 Σύμφωνα με την Πολιτική του ΕΤΕπ-ΜΚ²¹ και τις Διαδικασίες του ΕΤΕπ-ΜΚ²² το ΕΤΕπ-ΜΚ καλείται να διενεργήσει την αρχική αξιολόγηση της καταγγελίας²³.
- 3.1.2 Στόχος της αρχικής αξιολόγησης είναι να αποσαφηνιστούν οι ανησυχίες που εκφράζονται από τους καταγγέλλοντες, να κατανοηθεί η θέση τους και η εγκυρότητα των εκπεφρασμένων ανησυχιών και να προσδιοριστεί κατά πόσον είναι αναγκαίες και/ή δυνατόν περαιτέρω ενέργειες από την πλευρά του ΕΤΕπ-ΜΚ για την αντιμετώπιση της καταγγελίας ή την επίλυση των ζητημάτων που εγείρει ο καταγγέλλων²⁴. Οι περαιτέρω ενέργειες μπορεί να περιλαμβάνουν έλεγχο συμμόρφωσης ή συνεργατική διαδικασία επίλυσης (π.χ. διαμεσολάβηση). Στην παρούσα έκθεση παρατίθενται τα αποτελέσματα της αρχικής αξιολόγησης του ΕΤΕπ-ΜΚ.
- 3.1.3 Με βάση την αρχική αξιολόγηση, τα εφαρμοστέα στο έργο πρότυπα περιλαμβάνουν:
- Τη σχετική εθνική και ενωσιακή περιβαλλοντική νομοθεσία όπως την οδηγία ΕΠΕ²⁵, την οδηγία για τους οικοτόπους²⁶, την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα²⁷ και την οδηγία για τις πλημμύρες²⁸.
 - Τη Δήλωση Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Αρχών και Προτύπων της ΕΤΕπ (ΠΚΑΠ, 2009)²⁹, τα Περιβαλλοντικά και Κοινωνικά Πρότυπα (2018)³⁰ και το Περιβαλλοντικό και Κοινωνικό Εγχειρίδιο (Τμήμα ΙΙ (2013)³¹), συμπεριλαμβανομένων των εξής:
 - Πρότυπο 1: Εκτίμηση και διαχείριση των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων και κινδύνων.
 - Πρότυπο 3: Βιοποικιλότητα και οικοσυστήματα.
 - Πρότυπο 10: Διάλογος με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

3.2 Εξετασθέντα έγγραφα τεκμηρίωσης του έργου και πραγματοποιηθείσες εργασίες

- 3.2.1 Σύμφωνα με τις Διαδικασίες του ΕΤΕπ-ΜΚ³², στο πλαίσιο της αρχικής αξιολόγησης ο ΕΤΕπ-ΜΚ (i) προσδιόρισε έγγραφα της ΕΤΕπ προς εξέταση στο πλαίσιο του ελέγχου συμμόρφωσης με βάση μια αρχική εξέταση, (ii) οργάνωσε αρχικές συναντήσεις με τις υπηρεσίες της ΕΤΕπ³³, και (iii) επικοινωνήσε με τους καταγγέλλοντες για να διασαφηνίσει περαιτέρω τις καταγγελίες τους και να συζητήσει σχετικά με τις πληροφορίες και τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από αυτούς³⁴. Οι διαδικτυακές συναντήσεις με τους καταγγέλλοντες τον Οκτώβριο του 2021 είχαν ως αποτέλεσμα

²¹ Διατίθεται εδώ: [ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΕΤΕΠ](#).

²² Διατίθεται εδώ: [ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΤΟΥ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΥ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΩΝ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΕΤΕΠ](#).

²³ Σημειώνεται ότι η παρούσα καταγγελία αφορά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις έργου που χρηματοδοτείται από την ΕΤΕπ. Όπως επισημαίνεται στην παράγραφο 2.1.2 των Διαδικασιών, οι καταγγελίες που αφορούν περιβαλλοντικές πτυχές χρηματοδοτούμενων έργων συνήθως θέτουν πολύπλοκα ζητήματα. Για τον λόγο αυτόν και εξαιτίας του ευαίσθητου χαρακτήρα των σχέσεων με τον φορέα υλοποίησης του έργου, με τις εθνικές αρχές, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και πρόσωπα που επηρεάζονται από το έργο, πρέπει να δίνεται μεγάλη προσοχή στις συγκεκριμένες διαδικασίες που εφαρμόζονται στις καταγγελίες αυτού του τύπου. Σύμφωνα με την παράγραφο 2.1.3 των Διαδικασιών, η κανονική διαδικασία για τις καταγγελίες αυτού του τύπου αποτελείται τυπικά από δύο φάσεις: τη φάση αρχικής αξιολόγησης και τη φάση ελέγχου συμμόρφωσης ή συνεργατικής διαδικασίας επίλυσης.

²⁴ Παράγραφος 2.2.1 των Διαδικασιών του ΕΤΕπ-ΜΚ.

²⁵ Οδηγία 2011/92/ΕΕ για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον (όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2014/52/ΕΕ).

²⁶ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, όπως τροποποιήθηκε.

²⁷ Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Οκτωβρίου 2000 για τη θέσπιση πλαισίου κοινοτικής δράσης στον τομέα της πολιτικής των υδάτων, όπως τροποποιήθηκε.

²⁸ Οδηγία 2007/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για την αξιολόγηση και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας.

²⁹ Η Δήλωση Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Αρχών και Προτύπων της ΕΤΕπ (2009) διατίθεται [εδώ](#) (στα γαλλικά).

³⁰ Το Εγχειρίδιο Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Πρακτικών της ΕΤΕπ (2018) διατίθεται [εδώ](#) (στα αγγλικά).

³¹ Το Εγχειρίδιο Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Πρακτικών της ΕΤΕπ (2013) διατίθεται [εδώ](#) (στα αγγλικά).

³² Παράγραφος 2.2.2 των Διαδικασιών του ΕΤΕπ-ΜΚ.

³³ Εναρκτήρια συνάντηση την 1η Σεπτεμβρίου 2021 και μία ακόμη συνάντηση την 21η Οκτωβρίου 2021.

³⁴ Οι διαδικτυακές συναντήσεις με τους καταγγέλλοντες έλαβαν χώρα ως ακολούθως: για την καταγγελία SG/E/2021/12 στις 24 Σεπτεμβρίου 2021 και για τις καταγγελίες SG/E/2021/15 και SG/E/2021/17 στις 22 Οκτωβρίου 2021.

την παροχή πρόσθετων στοιχείων όπως φωτογραφίες από την περιοχή (συμπεριλαμβανομένων φωτογραφιών από την έναρξη και/ή τη συνέχιση των εργασιών) και χάρτες.

- 3.2.2 Ο ΕΤΕπ-ΜΚ συνέλεξε και μελέτησε τα έγγραφα τεκμηρίωσης που είχε στη διάθεσή της η ΕΤΕπ (π.χ. το ΔΠΚΔ, πλήρες αντίγραφο της ΕΠΕ και των σχετικών παραρτημάτων, έγγραφα τεκμηρίωσης στον δικτυακό τόπο της ΕΤΕπ κ.λπ.), καθώς και τα έγγραφα τεκμηρίωσης του υποέργου που προέκυψαν στο πλαίσιο της αξιολόγησης και της αλληλογραφίας της ΕΤΕπ. Ο ΕΤΕπ-ΜΚ συνέλεξε και άλλα έγγραφα και πληροφορίες σχετικά με τις καταγγελίες και το ΑΠΥ Ερασίνου.
- 3.2.3 Ο ΕΤΕπ-ΜΚ συνεργάστηκε με τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΤΕπ για να παρουσιάσει τις ανησυχίες των καταγελλόντων και να λάβει διευκρινίσεις και περαιτέρω έγγραφα σχετικά με το υποέργο, ιδίως όσον αφορά τις προσφυγές στις εθνικές δικαστικές αρχές καθώς και την περιβαλλοντική δέουσα επιμέλεια και παρακολούθηση. Οι υπηρεσίες της ΕΤΕπ ενημέρωσαν τον ΕΤΕπ-ΜΚ σχετικά με τα εξής:
- Ο φορέας υλοποίησης έλαβε το προεδρικό διάταγμα για την οριοθέτηση της λεκάνης του ρέματος Ερασίνου τον Αύγουστο του 2021· το εν λόγω προεδρικό διάταγμα διαβιβάστηκε στον ΕΤΕπ-ΜΚ.
 - Την απάντηση του φορέα υλοποίησης στη διαχειριστική αρχή της επιχορήγησης της ΕΕ (συγχρηματοδότη του έργου) σχετικά με ορισμένα ζητήματα που εγείρονται στις καταγγελίες.
 - Την απάντηση του φορέα υλοποίησης στις υπηρεσίες της ΕΤΕπ σχετικά με το ζήτημα που εγείρεται και στις τρεις καταγγελίες όσον αφορά την έναρξη των εργασιών χωρίς τα απαραίτητα έγγραφα τεκμηρίωσης, δηλ. το προεδρικό διάταγμα για την οριοθέτηση της περιοχής του Ερασίνου. Δεν εκκρεμεί δικαστική διαδικασία για το εν λόγω υποέργο.
 - Οι υπηρεσίες έχουν ήδη αρχίσει τις επαφές με τον φορέα υλοποίησης για να λάβουν διευκρινίσεις σχετικά με ορισμένα ζητήματα που εγείρονται στις καταγγελίες. Στο πλαίσιο της συνάντησης που οργανώθηκε από τις υπηρεσίες της ΕΤΕπ με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος και την ομάδα υποστήριξής του και πραγματοποιήθηκε στις 16 Νοεμβρίου 2021, συζητήθηκε η μη συμμόρφωση της εθνικής νομοθεσίας με το άρθρο 6 παράγραφος 1 της οδηγίας για τους οικοτόπους και οι συνέπειες αυτής της μη συμμόρφωσης όσον αφορά την δέουσα εκτίμηση που διενεργήθηκε για το ΑΠΥ Ερασίνου.
- 3.2.4 Βασικά σημεία στις απαντήσεις του φορέα υλοποίησης:
- Από την υπογραφή της σχετικής σύμβασης (Νοέμβριος 2020) και έως τουλάχιστον τις 6 Αυγούστου 2021, ο ανάδοχος της κατασκευής, υπό τη διαχείριση της εποπτικής αρχής του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών³⁵, δεν προέβη σε εργασίες που σχετίζονται με το υποέργο, πέρα από κάποιες εργασίες αποψίλωσης μικρής κλίμακας στο άνω τμήμα του υποέργου (που ξεκίνησαν στις 24 Νοεμβρίου 2020).
 - Στις 26 Ιανουαρίου 2021, η εποπτεύουσα αρχή υπενθύμισε στον ανάδοχο/ ενημέρωσε τον ανάδοχο ότι δεν μπορεί να προχωρήσει με τις εργασίες χωρίς αρχαιολογική επίβλεψη. Στις 5 Απριλίου 2021 η εποπτεύουσα αρχή έδωσε εντολή στον ανάδοχο της κατασκευής να μην εκτελέσει καμία εργασία σε οποιοδήποτε τμήμα της έκτασης για τους σκοπούς του υποέργου. Ο εργολάβος κλήθηκε να επανεκκινήσει τις εργασίες από τις 22 Σεπτεμβρίου 2021, αλλά έως τον Νοέμβριο δεν υπήρξε κανένα αίτημα για πιστοποίηση των εργασιών.
 - Άλλες εργασίες στην υδρολογική λεκάνη του ρέματος Ερασίνου εκτελούνται από προηγούμενους ιδιοκτήτες απαλλοτριωμένων εκτάσεων, π.χ. υλοτομία. Αυτές οι εργασίες αποδίδονται εσφαλμένα στον εργολάβο του υποέργου.
 - Υπάρχουν αποθέσεις υλικών λατομείου και επιχωμάτωσης στην περιοχή, περίπου από το σημείο χμ 0+400 έως το σημείο χμ 0+000, εκτός όμως των ορίων των προστατευόμενων περιοχών, αλλά δεν σχετίζονται με το έργο. Ζητήθηκαν εξηγήσεις από τον ανάδοχο.
- 3.2.5 Η φάση της αρχικής αξιολόγησης δεν αποσκοπεί στη λήψη οποιασδήποτε γνώμης σχετικά με τις αιτιάσεις των καταγελλόντων και τις πληροφορίες που έχουν ληφθεί από βασικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένου του φορέα υλοποίησης.

³⁵ Η διαχείριση της σύμβασης κατασκευής διενεργείται από το Τμήμα Έργων Κατασκευής στην Αθήνα, Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων Κατασκευής Υδραυλικών και Λιμενικών Υποδομών, της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών (η εποπτεύουσα αρχή)

4 ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

4.1 Περίληψη των αιτιάσεων

- 4.1.1 Ο ΕΤΕπ-ΜΚ προτείνει τη διενέργεια ελέγχου συμμόρφωσης για το υποέργο στον Ερασίνο ως προς τις αιτιάσεις όπως αυτές παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

| Αιτίαση | Περιγραφή της αιτίασης |
|-----------|--|
| Αιτίαση 1 | Μη συμμόρφωση του υποέργου στον Ερασίνο με την εθνική νομοθεσία: εσφαλμένη κατηγοριοποίηση των προστατευόμενων περιοχών, μη συμμόρφωση με τις διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, αδυναμία αξιολόγησης των επιπτώσεων σε ένα ενδημικό και προστατευόμενο είδος ψαριού, καταβολή αποζημιώσεων για μετεγκατάσταση και έναρξη εργασιών πριν από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος για την οριοθέτηση του Ερασίνου. |
| Αιτίαση 2 | Μη συμμόρφωση του υποέργου στον Ερασίνο με την ευρωπαϊκή νομοθεσία: κυρίως με την οδηγία ΕΠΕ (μεταξύ άλλων, πλημμελής ανάλυση εναλλακτικών λύσεων, ελλείψεις στα δεδομένα και στην έκθεση ΕΠΕ, μη καθορισμός κατάλληλων μέτρων μετριασμού και αντιστάθμισης), με την οδηγία για τους οικοτόπους (π.χ. δεν καθορίστηκαν κατάλληλοι στόχοι διατήρησης για την περιοχή και δεν διενεργήθηκε δέουσα εκτίμηση σύμφωνα με την εν λόγω οδηγία), με την οδηγία-πλαίσιο για τα ύδατα και την οδηγία για τις πλημμύρες. |
| Αιτίαση 3 | Αδυναμία της ΕΤΕπ να αξιολογήσει επαρκώς το υποέργο και να συμμορφωθεί με τα δικά της περιβαλλοντικά και κοινωνικά πρότυπα και με λοιπές δεσμεύσεις της στον τομέα του περιβάλλοντος (π.χ. το ΔΠΚΔ περιέχει ορισμένες πληροφορίες που είναι λανθασμένες και/ή δεν ισχύουν για το ΑΠΥ Ερασίνου). |

- 4.1.2 Σύμφωνα με την παράγραφο 4.3.7 της Πολιτικής Διαχείρισης Καταγγελιών του Ομίλου ΕΤΕπ, ο ΕΤΕπ-ΜΚ δεν επιλαμβάνεται καταγγελιών για απαγορευμένες συμπεριφορές. Ως εκ τούτου, η αιτίαση σχετικά με παράνομες πληρωμές για απαλλοτριώσεις διαβιβάστηκε στις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΤΕπ.

4.2 Επόμενες ενέργειες

- 4.2.1 Στο πλαίσιο του ελέγχου συμμόρφωσης θα αξιολογηθούν οι αιτιάσεις των καταγγελλόντων ως προς το ενδεχόμενο κακοδιοίκησης από πλευράς της Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένου του κατά πόσον η Τράπεζα συμμορφώθηκε με το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο και τις δικές της πολιτικές, διαδικασίες και πρότυπα. Ο έλεγχος συμμόρφωσης θα περιλαμβάνει αξιολόγηση της συμμόρφωσης του ΑΠΥ Ερασίνο με τα ισχύοντα πρότυπα, συμπεριλαμβανομένης της ισχύουσας περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Στο πλαίσιο του ελέγχου συμμόρφωσης θα αξιολογηθούν τα έγγραφα τεκμηρίωσης του έργου και η άσκηση της δέουσας επιμέλειας κατά την αξιολόγηση και παρακολούθηση που διενήργησε η ΕΤΕπ στους τομείς που αφορούν τις ανησυχίες των καταγγελλόντων όπως αυτές προσδιορίζονται στην παρούσα Έκθεση Αρχικής Αξιολόγησης.
- 4.2.2 Οι πρόσθετες πληροφορίες και έγγραφα που παρασχέθηκαν όπως αναφέρεται στην ενότητα 3 θα αξιολογηθούν περαιτέρω ως μέρος των γενικών πληροφοριών για τον έλεγχο συμμόρφωσης.
- 4.2.3 Τα ευρήματα του ΕΤΕπ-ΜΚ δεν αντικαθιστούν τον δικαστικό έλεγχο σχετικά με τη νομιμότητα των μέτρων που αναφέρονται στις ανησυχίες των καταγγελλόντων³⁶.
- 4.2.4 Το αποτέλεσμα του ελέγχου συμμόρφωσης θα γνωστοποιηθεί στους καταγγέλλοντες με την Έκθεση Πορισμάτων του ΕΤΕπ-ΜΚ.

³⁶ Παράγραφος 2.4.1 των Διαδικασιών του ΕΤΕπ-ΜΚ (2018)